

Język polski

Przedmiotowy System Oceniania

Szkoła Podstawowa

Opracował zespół polonistów

I. Cele edukacyjne:

- Rozwijanie zainteresowania uczniów językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego.
- Kształcenie sprawności mówienia, słuchania, pisania i czytania w różnych sytuacjach komunikacyjnych.
- Rozbudzanie motywacji czytania i rozwijanie umiejętności odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury.
- Kształcenie umiejętności rozumienia człowieka i świata.
- Ujawnianie zainteresowań, możliwości i potrzeb uczniów oraz rozwijanie ich językowych oraz czytelniczych umiejętności.
- Wprowadzanie w tradycję kultury narodowej i europejskiej.
- Uczenie istnienia w kulturze.

II. Założenia ogólne:

1. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć ucznia polega na rozpoznawaniu poziomu jego umiejętności, postępów w opanowaniu wiadomości i umiejętności oraz na wystawieniu odpowiedniego stopnia szkolnego.
2. Oceniając, wskazuje się uczniowi, co wie i ile potrafi, a nie tylko to, czego jeszcze nie umie.
3. Proces oceniania jest tak zaplanowany, aby dawał każdemu uczniowi pełen obraz jego wiedzy i umiejętności.
4. Przy ocenianiu ucznia bierzemy pod uwagę:
 - możliwości intelektualne,
 - strategię uczenia się (wzrokową, słuchową, kinestetyczną),
 - indywidualne potrzeby edukacyjne.

Ocena jest informacją o dokonanych przez ucznia postępach zarówno dla niego samego oraz dla Jego rodziców. Na tej podstawie planuje się, co należy zrobić, aby podwyższyć poziom opanowania przez ucznia umiejętności.

III. Zasady przedmiotowego systemu oceniania:

- Wprowadzamy ocenę wspierającą, stymulującą rozwój ucznia. Wybrane oceny opatrujemy komentarzem ustnym lub pisemnym. Komentarz zawiera informacje dotyczące tego, czego się uczeń nauczył i wskazówki, jak podnieść i doskonalić swoje umiejętności polonistyczne.
- Prace klasowe i testy zapowiadamy z tygodniowym wyprzedzeniem.
- Dłuższych, pisemnych prac domowych nie zadajemy z dnia na dzień (uczeń ma obowiązek dostosować się do podanego terminu).
- Prace klasowe oraz dłuższe pisemne zadania domowe uczniowie piszą na papierze kancelaryjnym.

- Oceniane są kryterialnie.
- Prace klasowe i testy przechowujemy w teczkach uczniowskich, do których mają wgląd uczniowie oraz ich rodzice.
- Uczeń ma obowiązek systematycznie prowadzić zeszyt przedmiotowy.
- Pracą domową jest również przeczytanie lektury lub tekstu zamieszczonego w podręczniku. Za niewykonanie pracy uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną lub stosowną uwagę.
- Tytuły lektur i przewidywane terminy omawiania podajemy uczniom na początku roku szkolnego.
- Po przeczytaniu lektury a przed lub po jej omówieniu uczniowie piszą test znajomości lektury.
- Po omówieniu działu kształcenia językowego i kulturowego uczeń pisze wypracowanie klasowe lub test.
- Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć bez żadnych sankcji: 4 razy w semestrze; nie dotyczy to prac zapowiadanych z dużym wyprzedzeniem. Po wykorzystaniu limitu uczeń dostaje ocenę niedostateczną.
- Mimo wykorzystanych szans, w pierwszym dniu po nieobecności spowodowanej chorobą lub przypadkiem losowym, uczeń nie ponosi żadnych sankcji z tytułu nieprzygotowania do zajęć.
- Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek (także zadań domowych) za czas swojej nieobecności jak najszybciej po powrocie do szkoły (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub określić, które partie notatek mogą być pominięte).
- Uczeń ma prawo zgłosić brak zadania domowego bez żadnych sankcji: 4 razy w semestrze; nie dotyczy to lektur i prac zapowiadanych z dużym wyprzedzeniem.
- Uczeń na początku lekcji informuje nauczyciela o braku zadania lub nieprzygotowaniu, w przeciwnym wypadku, w razie sprawdzania prac lub pytania otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Za niewykorzystanie **np** lub **bz** uczeń może otrzymać ocenę **bardzo dobrą** odpowiednio z aktywności lub zadania domowego na zakończenie semestru/ roku szkolnego.
- Uczeń ma dwa tygodnie na poprawienie oceny niedostatecznej otrzymanej z wszelkiego rodzaju prac pisemnych i wypowiedzi ustnych.
- Prace pisemne są sprawdzane i oddawane w ciągu dwóch tygodni.

W związku ze stosowaniem w dzienniku elektronicznym wagi ocen wprowadza się następujące wagi poszczególnych ocen.

Wypowiedzi ustne i pisemne podlegające ocenie	Waga oceny	Kolor oceny
praca klasowa, testy, konkursy	100	czerwony pogrubiony
dyktanda, sprawdziany z lektur, kartkówki	85	czerwony zwykły
recytacja	70	niebieski pogrubiony
zadanie domowe	70	zielony pogrubiony
aktywność	50	kasztanowy pogrubiony
odpowiedzi na lekcji	80	czarny
zeszyt	60	purpurowy zwykły
praca na lekcji w grupie	60	niebieski zwykły
praca na lekcji indywidualna	80	kasztanowy zwykły
projekty edukacyjne	70	zielony zwykły

IV. Kompetencje polonistyczne podlegające ocenie:

1. Słuchanie i mówienie.
2. Czytanie tekstów literackich i innych tekstów kultury.
3. Tworzenie własnego tekstu.
4. Praktyczne posługiwanie się wiedzą z nauki o języku.
5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.

V. Stosowanie oznaczeń w dzienniku lekcyjnym:

- sześciostopniowa skala ocen
- przy ocenach częściowych system plusów i minusów (+, -)
- nieprzygotowanie do lekcji „np”, brak zadania „bz”.
- aktywność na lekcji „+” – według indywidualnych ustaleń zawartych w kontrakcie z nauczycielem.

V. Wymagania programowe na poszczególne oceny:

Ocenę *dopuszczającą* otrzymuje uczeń, który:

1. W zakresie redagowania wypowiedzi:
 - zna podstawowe zasady ortograficzne i potrafi samodzielnie poprawić błędy ortograficzne,
 - przy pomocy nauczyciela potrafi redagować opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu,
 - przy pomocy nauczyciela tworzy plan kompozycyjny,
 - potrafi budować zdania pojedyncze i nieskomplikowane złożone.
2. Rozpoznawanie i analiza zjawisk językowych:
 - zna podstawowe części mowy: czasownik, rzeczownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek,
 - potrafi odmieniać części mowy,
 - przy pomocy nauczyciela rozpoznaje w tekście znane części mowy,
 - zna części zdania: podmiot i orzeczenie,
 - przy pomocy nauczyciela rozpoznaje w zdaniu.
3. W zakresie kształcenia kulturowego:
 - potrafi czytać cicho ze zrozumieniem,
 - rozumie pojęcie fikcji literackiej, wyróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne,
 - zna podstawowe środki artystyczne: przenośnia, porównanie, epitet i potrafi je rozpoznać

Ocenę *dostateczną* otrzymuje uczeń, który:

opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

1. W zakresie redagowania wypowiedzi:
 - pracuje samodzielnie,
 - potrafi zredagować opowiadanie odtwórcze i twórcze,
 - redaguje krótkie formy pism użytkowych.
2. Rozpoznawanie i analiza zjawisk językowych;
 - rozpoznaje i poprawnie stosuje związki wyrazowe,
 - rozpoznaje części mowy i części zdania w tekście,
 - zna podstawowe elementy fonetyki.
3. W zakresie kształcenia kulturowego:
 - określa elementy świata przedstawionego w utworze,
 - wskazuje cechy i przeżycia bohaterów,
 - dostrzega z pomocą nauczyciela cechy gatunkowe baśni, legendy, mitu.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- Potrafi świadomie posługiwać się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi typami wypowiedzeń
- Praktycznie stosuje zasady ortografii i interpunkcji
- Sprawnie redaguje opowiadanie odtwórcze i twórcze, opis przedmiotu, charakterystykę postaci.
- Sprawnie redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję itp.
- Bezbłędnie rozpoznaje części mowy.
- Rozpoznaje frazeologizm.
- Potrafi wyróżnić podmiot liryczny w wierszu, narratora w epice.
- Zna podstawowe cechy epiki.
- Czyta płynnie i bezbłędnie.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także:

- Opisując postać potrafi wprowadzić elementy oceniające.
- W opowiadaniach świadomie wprowadza słownictwo abstrakcyjne i oceniające.
- Bezbłędnie określa formy fleksyjne odmiennych części mowy.
- Poprawnie używa powyższych form w wypowiedzeniach.
- Umie rozpoznać w wierszu środki artystyczne.
- Swobodnie posługuje się językiem, posiada bogate słownictwo.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- bierze aktywny udział w konkursach związanych tematycznie z językiem polskim,
- samodzielnie gromadzi i przynosi na lekcje materiały pomocnicze,
- czyta dodatkowe lektury i inne teksty oraz potrafi wykorzystać nabytą wiedzę na lekcjach języka polskiego oraz na innych pokrewnych przedmiotach,
- samodzielnie na miarę możliwości tworzy własne teksty literackie.

VII. Sposoby sprawdzania osiągnięć:

- Zadania klasowe – co najmniej raz w semestrze.
- Testy z omawianych działów kształcenia językowego oraz kształcenia literacko – kulturowego, ze znajomości lektur .
- Prace sprawdzające czytanie ze zrozumieniem.
- Testy pytań otwartych i uzupełnień – w miarę potrzeb (decyduje indywidualnie nauczyciel).
- Dyktanda, sprawdziany ortograficzne.
- Pisemne prace domowe (w zeszytach przedmiotowych lub na oddzielnych kartkach).
- Kartkówki.
- Zadania praktyczne – inscenizacje, projekty, mapy, plakaty, afisze, przekłady intersemiotyczne.
- Wypowiedzi ustne ucznia przygotowane i spontaniczne.

Kryteria oceny wypowiedzi ustnych:.

- Zgodność z tematem i stopień rozwinięcia wypowiedzi.
- Kompozycja (spójna, poprawnie zbudowana wypowiedź).
- Poprawność językowa (bogate słownictwo, związki frazeologiczne, synonimy, poprawne formy gramatyczne, właściwe akcentowanie).

- Wyraźne mówienie (uczeń jest słyszany i rozumiany).
- Tempo mówienia (wypowiedź płynna, odpowiednia intonacja).

Kryteria oceny prac pisemnych:

1. Poprawności w zakresie realizacji treści:
 - zrozumienie polecenia
 - zgodność z tematem
 - ciekawy pomysł
 - rozwinięcie tematu (w ramach określonej koncepcji jego ujęcia realizowanej przez ucznia)
 - trafny i celowy dobór przykładów
2. Poprawność w zakresie kompozycji:
 - budowa pracy spełnia wymogi wybranej formy wypowiedzi; trójdzielność pracy
 - tekst spójny i logicznie zbudowany
3. Poprawność w zakresie języka i stylu:
 - bogactwo słownictwa
 - poprawnie budowane i zróżnicowane składniowo zdania
 - poprawność fleksyjna
 - styl adekwatny do formy wypowiedzi
4. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna
5. Poprawność w zakresie zapisu:
 - pismo (czytelność, wielkość liter)
 - akapity
 - margines
 - tytuł

Prace pisemne oceniane są kryterialnie w skali punktowej, opracowanej przez nauczyciela.

VIII. Procedura podwyższania oceny rocznej.

Uczeń, na wniosek rodzica lub prawnego opiekuna, może ubiegać się o ocenę wyższą:

- zgodnie z procedurami zawartymi w WSO
- w formie pisemnej
- zakres materiału zgodny z podstawą programową, przewidziany do realizacji na danym poziomie edukacyjnym
- uczeń z pracy pisemnej winien uzyskać 85% punktów, aby ocena mogła być podwyższona

IX. Wymagania programowe wobec uczniów z deficytami rozwojowymi:

Uczniowie dyslektyczni oraz z mózgowym porażeniem dziecięcym:

- W pracach pisemnych ocenie podlega przede wszystkim umiejętność formułowania sądów, argumentacji i interpretacji zagadnień zawartych w temacie pracy oraz kompozycji.
- Nie wymaga się czytania głośnego, indywidualnego w obecności całej klasy – uczeń dyslektyczny czyta głośno wobec innych uczniów tylko taki tekst, który uprzednio nauczyciel polecił mu do opracowania w domu.

- Nie przyspiesza się tempa czytania i pisania, nie wymaga się czytania na czas – dziecko z fragmentarycznymi zaburzeniami rozwojowymi potrzebuje więcej czasu na analizę i syntezę czytanego i pisanego tekstu, powinno więc tę czynność wykonywać powoli.
- Oceniając pracę ucznia dyslektyka, stosuje się inną klasyfikację błędów. Nie są brane pod uwagę błędy typowe dla dyslektyków.
- Na ocenę pracy nie wpływa także czytelność i strona graficzna pisma.
- Wybrane prace domowe mogą być, za zgodą nauczyciela, pisane na komputerze.
- Uczniowie nie piszą dyktand, a ich znajomość zasad ortografii sprawdzana jest w inny sposób (np. uzupełniania luk).

Warunkiem możliwości stosowania odrębnych kryteriów w zakresie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej jest udokumentowanie dysfunkcji opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim:

- Ocenie podlega przede wszystkim wkład pracy oraz aktywność na lekcjach.
- Nauczyciel dostosowuje wymagania do indywidualnych zaleceń zawartych w opiniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym:

- Nauczyciel dostosowuje wymagania do indywidualnych zaleceń zawartych w opiniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
- Ocenia się wysiłek ucznia w przygotowywanie się do zajęć, jego aktywność i chęć pracy z nauczycielem.

Uczniowie słabo widzący:

- Nie ocenia się prac pod względem estetyki ich wykonania, wielkości liter, jakości pisma, równocześnie dopuszcza się pisanie prac na komputerze.
- Przy ocenianiu bierze się pod uwagę przygotowanie do zajęć, aktywność i zaangażowanie.

Uczniowie słabo słyszący:

- Nie ocenia się wypowiedzi ustnych uczniów.
- Ocenia się wkład pracy ucznia oraz jego wysiłki i zaangażowanie.

Uczniowie nadpobudliwi:

- Przy ocenie wypowiedzi ustnych, nie bierze się pod uwagę pierwszych, często nieprzemyślanych odpowiedzi, zaś umożliwia się uczniowi zastanowienie nad postawionym pytaniem.
- Przy ocenie prac pisemnych nie bierze się pod uwagę ich estetyki, ale poprawność pod względem wykorzystania tematu oraz kompozycji i języka.
- Ocenia się zaangażowanie w zajęcia, motywację do pracy.

X. Sposób informowania uczniów oraz ich rodziców o zasadach zawartych w PSO:

Uczniowie:

- Przedstawienie i omówienie PSO na początku każdego roku szkolnego oraz dla przypomnienia na początku II semestru.
- Odwoływanie się do zasad PSO przy uzasadnianiu ocen z prac pisemnych oraz z wypowiedzi ustnych.
- Odwoływanie się do zasad PSO podczas samooceny uczniów dokonywanej okazjonalnie (w miarę potrzeb) oraz przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej.
- Udostępnienie uczniom PSO do wglądu przy każdej okazji – np. tablica informacyjna w klasie.

Rodzice:

- Przedstawienie i omówienie PSO na początku każdego roku szkolnego w czasie zebrań z rodzicami.
- Odwoływanie się do zasad PSO podczas indywidualnych konsultacji z rodzicami.
- Okazjonalnie – w miarę potrzeb lub na życzenie rodzica.